

Передплата

»РУСЛАНА« виноситься:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
в. пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
а. місяць . . . 170 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в. пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Пощовине число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Барнеш ми очі і душу ми виреші: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске мі серце і віра руска.» — З Руслакових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає силіше
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки

Справа укр.-русского університету у Львові.

(Дальше).

Сим першим шляхом, себ то науко-
вого підготовлення руских доцентів, радив
також іти певно найкомпетентнійший в
університетских справах знавець др. Гар-
тель, бувший міністер просвіти. Коли
у него явили ся відпоручники руских ака-
демиків львівських після подій, що дали
привід до т. зв. сецесії, сказав їм др.
Гартель в присутности пп. Романчука і
Барвіньського, котрі їх провадили до мі-
ністра, ось які слова: «Не демонстрація-
ми, не авантурами, але пильною науко-
вою працею може руска молодіж добити
ся свого університету. Вчіть ся, працюйте
науково, а я готов пособляти стипен-
диями тим, що бажали би приспособлю-
вати ся на доцентів».

Після наради, яку ще опісля мали
ті відпоручники молодіжи з рускими по-
слами, здавало ся, що слова міністра
Гартля трафили їм до переконання, одна-
че поки они ще вернули до Львова, що-
би здати справу з своєї поїздки, гене-
ральний штаб у Львові, в котрім сиділи
ті самі люди, що нині вважають конче-
ною і можливою обструкцію руского клю-
бу проти виборчої реформи і напаяли цілу
політику сего клубу хрунівскою і
зрадливою, ухвалив сецесию, не вижида-

ючи своїх відпоручників. Вислід всего
того ще живо стоїть в тямці усіх, не
лише що не осягнуло триумфу, як голо-
сив п. Старосольский, але навпаки уні-
верситетські власти виєднали собі з міні-
стерства потверженє своєї інтерпретації
найвисших постанов що до урядової мо-
ви і характеру університету, котрі доси
були кориснійше для Русинів пояснювані,
а справа утвореня укр.-русского універси-
тету а бодай утравізації львівского уні-
верситету мимо всіх заходів і ВПр. ми-
трополита і руских послів, пішла на даль-
ший плян, як спершу думано.

Що лише сим першим шляхом, себ
то наукового приспособлення (або як п.
Лозинский називав «фабрикації») до-
центів можуть Русини поступенно дійти
до власного університету, се зрозуміли
також добре всі ті, котрі наміряли по-
святити ся університетській карєрі. Коли
в 1891. р. п. Барвіньский в державній
радї в розправі над бюджетом міністер-
ства просвіти вказав на потребу утворе-
ня катедри історії України-Руси, а також
інших кафедр на філософичнім, правни-
чім і що йно опісля заснованім медичнім
відділі і домагав ся стипендій для кан-
дидатів на доцентури, почали молоді лю-
ди вступати на сей шлях і перший був
др. Михайло Зобків, котрий два
роки відбував наукові студії у Відні і в
Берліні, а нині є доцентом цивільного
права в Загребскім університеті. Опісля

пішли сею дорогою др. Олександр
Колесса, др. Кирило Студинь-
ский, др. Станіслав Дністрян-
ский і всі три сегодня займають ка-
тедри в львівскім університеті, а замітно,
що обидва перші габілітували ся на чу-
жих університетах (черновецкім і краків-
скім) а відтак перенесли свої габілітації
до Львова.

Приреченє дане руским послам і від-
поручникам акад. молодіжи міністром
Гартльом що до пособлюваня кандидатам
на доцентів викликало ще живійше зма-
ганє в тім напрямі а відтак виїздили на
студії за міністерські підмоги по рокови,
по два, а навіть деякі по три: др. Зде-
рковский (з обсягу процедури цивіль-
ного права), др. Іван Копач (класич-
ної філософії), др. Остап Макаруш-
ка (славістики), др. Володимир Коцов-
ский (філософії і славістики), др. Ва-
силь Щурат (філософії), др. Володи-
мир Левицкий (математики), др.
Іван Брик (славістики), др. Стефан
Рудницький (географії), др. Михай-
ло Пачовский (славістики). Також зго-
лосили ся були кандидати медичних на-
ук а іменно: др. Дакура, др. Ярослав
Грушкевич, др. Мирон Вахня-
нин, котрі на міністерські стипендії від-
бували студії за границею, а тепер як
раз є на студиях наукових у Відні про-
фесор черновецкої гімназії др. Мирон
Кордуба (з обсягу історії). Зазначити

Дума

про битву під Високим Замком.

(Дальше).

Живучи з далека від культурних осеред-
ків, я не маю спроможности, дати учене по-
ясненє до сеї думи, і тому обмежую ся лише
нількама замітками, основанийми на галицких
переказах, та моїми здогадами.

Із слів думи «що панцину кляту вже
давно скасували» можна би здогадувати ся
що вона зложена минушого столітя; але в
думі згадує ся і друга панцина, руська, нево-
ля турецька і лаяцька, земля арабська і катор-
га кацапська — і сї темні місця не позволя-
ють означити докладно час, коли дума пов-
стала. Але є в ній слова «під Замком та під
Високим, на майдані широкім», — слова дуже
важкі, бо на їх основі таки можна здогадува-
ти ся, що в думі говорить ся мабуть про о-
статню битву, яка склала ся під Високим За-
мом у Львові у давні часи, а то 19. мая 1898.
року. Не маючи історичних жерел під руками,
я не можу з цілою певністю обставати при
своім здогаді, але народні перекази, які я
чув і записав собі, потроха оправдують мій
здогад.

Переказ оповідає, що того року ріжним
галицьким партиям просто знудило ся вже

сперечати ся про правопис і про букву с у
слові «русский, русский, руський» — і вони
з нагоди 50-літнього ювілею скасування панци-
ни зібрали ся під Високим Замком, щоби по-
дивити ся на себе з близька і обчислити всі
здобутки галицьких Русинів за 50 років. Була
се немов весняна воєнна парада Галичан, яку
устроїли передовсім дві галицькі бригади:
східних Тирольців і західних Москалів. Сї бри-
гади здавен давна не любили себе, але 1898.
року прийшла на них якась така благословен-
на хвиля, що вони злучили ся на страх воро-
гам. Так от на сій параді діяли ся річи, що
нам нагадують сцену з думи. Було се так:

Бригадир Щупаковский описував, як
Галицька Русь завдяки обом бригадам відро-
дила ся. За пятьдесят літ дійшли до того,
що він, руський генерал, уже чув, як над
Чорним Морем трава росте, єго серце обни-
має широкий простір від Коломиї по Астра-
хань, — треба ще лише вишукати ідею, ко-
тра би злучила обі бригади так, аби в них
була одна душа і одна гадка. Над винайде-
нем сеї ідеї він думає ще від колиски і вже,
здаєть ся єму, найшов її. Він і скаже колись
се, що придумав, але покищо ще не важить
ся, тай не можна чогось такого говорити
прилюдно.

Отсі загадочні слова, повні недосказа-
них думок, так одушевили зібраних офіцерів
і фельдвелів, що ті вхопили Щупаковского

на плечі і стали носити по ганку реставрації,
так як жиди носили колись свій кивот. Щу-
паковский кивав ся на всі боки, хапав ся
за серце, притулював пальці до рота і роз-
кидав поцілуї поміж громаду. Хвилина була
така переймаюча до глубини душі, що всі
заревіли ревними голосами. Отсей преславний
Щупаковский був, так сказатиб, олицетворе-
ною відродженою галицькою Русью. Він був
і Українець і Москаль, і консерватист і ради-
кал і все, що хто хотів. І тимто він так усім
подобав ся, тим то зірвала ся була така бу-
ря душевна. Аж по довгим часі бригади вти-
хомарили ся і Щупаковский усів з триум-
фом на крісло.

Другий промовляв полковник Давид
Дяк, котрий у щоденнім житю воював лише
кропилом і огненними словами. Він говорив
про відродженє священства, як воно 50 літ
воювало против кантин і горівки, против ор-
ганів і Єзуїтів, як боронило женитьби свя-
щеників (без жінки, казав, нема що робити
на селі), як усіма силами старало ся збіль-
шити число інтелігенції власними дїтьми, як
заводило церковні каси на користь громадї
і т. п. Промова Давида Дяка зробила глибоке
вражінє на зібраних священниках, так що о-
плескам не було кінця.

(Конець буде).

тут годить ся, що міністер Гартель вразно вказував на те, що головно треба буде брати кандидатів з шкіл середних і що тим професорам середних шкіл треба улекшити габілітацію перенесенєм їх з провінції до Львова (що й перегадом стало ся, перенесено з Тернополя до Львова д-ра Копача, д-ра Вол. Левицкого, д-ра Стефана Рудницького, з Коломиї др. Макарушку), одначе з наведених в горі 12 кандидатів доси ані оден не пробував приступити до габілітації. Коли свого часу міністри Гартлеви указувано на відносини в львівськїм університеті (п. Лозинський згадує про шовіністичні оргії проти всего укр.-руского), то й він радив піти подібною дорогою, як др. Колесса і др. Студинський, габілітувати ся на иншїм університеті а відтак перенести ся до Львова.

(К. б.)

3 подорожи до св. Землі.

(Дальше).

Єрусалим 20. IX. 1906.

Від Якова звали ся Євреї Ізраїлтянами, а по вавилонській неволи Юдеями або Жидами. За короля Давида здобули они країну Ебусейв, а їх місто Ебус прозвали містом Давида, а відтак Єрусалимом. Нинішній Єрусалим, якого вид гарно представляє ся, не є той великий славний город. Давнійше мав він 150.000 мешканців, а нині 4 рази менший від Львова, бо має ледви понад 41.000 населеня. Історія Єрусалима дуже давна, бо вже в письмах клинових знайшли єго назву Ursalim, а в гієрогліфах Schalam, староканаанське імя єго було Salem, а відтак Ебус, Давид назвав єго своїм іменем, а Жиди прозвали Jeruschalajim „місто мира“, Араби дали єму імя El-Kuds „святість“. Хотїй Єрусалим нині менший, однак яко місце памяткове для християн, магометан і Жидів званий він нині більше, чим давнійше. До Єрусалима їдуть старі Жиди, яких бажанєм є умерти і лежати в гробі біля Єрусалима, хотїй властивою вітчиною Жидів є Мезопотамія між Евфратом а Тигром, де мав бути біблійний рай.

Приглядаючи ся в Палестині населеню, шукав я за Жидами з кривими мов клюв яструба носами, яких так часто у нас бачимо, однак не знайшов. Криві носи є впливом змішаня раси семітської з германською (Лексік. Масра). До Єрусалима їдуть численні каравани християнських паломників, а лиш через Яффу приїзжає до 40.000 людей зелізницею, яку збудовано в 1892 р. Також магометани зїзджають тут, щоби оглянути мошею Омара.

Нині Жиди плачуть під муром над упадком свого царства, та хотїй звали себе вибраним народом, судьба не щадила їх, бо они і їх королі поповняли такі блуди, як всі инші невібрані. Давид, славний король і псалмопівець, в молодости своїй в спілці з Филистинами нищив і шарпав свій рідний край. Часи змінили ся, Давид умів приподобати ся королеви жидівському Савлови, а коли

сам зівстав королем, вимордував всіх мужеских потомків Савла кромі одного каліки.

Яко король був деспотою і надуживав свої власти. Вплив гарему на справи державні не був менший, як за часів славної Помпадур в Франції. Єще на ложу смертнім синові своєму казав видусити своїх сторонників, яким завдячував престол королівський (Лексікон Масра). Не завстидав свого батька цар Соломон, який мав кількасот жінок і ставляв для них Молоха та инші ідоли.

Рука судьби безпощадна, бо мимо розпучливих повстань не удало ся жидам удержати своєї держави. Нині Араби побіч Турків володіють над сею країною, а і слям с. є віра в судьбу, який приймив обрізанє і многоженство, панує над всіми віроісповіданями. Магометанські Араби розпали ся на Сунїтів, які кромі корану прийняли традицію або переданя, і на Шиїтів, які лиш корану держать ся. Аїша, одна з 7 жінок Магомета, є „матерію вірних“.

В Єрусалимі переважає мова арабска, дуже богата засобом слів, пр. на означенє меча є 1 000, а на льва 500 виразів. Їх алфавет складає ся з 29 букв. Араби займають ся дрібним купецтвом і промислом побіч жидів, а купецтвом на більші розміри займають ся Греки, а головно Вірмени, які уходять тут за найбогатших. Кожде віроісповіданє має свої школи, церкви, шпиталі, приюти а навіть друкарні і кожде лиш про себе дбає і старає ся загорнути для себе як найбільше. Всі себе розуміють, а для себе не суть вирозумілі. Чистий Вавилон.

Сонце заходить, смеркає ся, робить ся холодно, роса опадає, а всі вертаємо, щоби приладити ся до відїзду. Всі пакують ся, бо клунки має драгоман відставити просто на корабель, а зівставляють при собі лиш найпотрібніші річи. Вечером виготовлено для паломників в австрійськїм приюті грамоти паломничі.

(Дальше буде).

Виборча реформа — а рускі послі.

Вичікуюче становище руских послів підчас другого читаня правительственного проєкту виборчої реформи, яке подало „Ділови“ притоку до бруталної напасти на руский клуб і єго поодиноких членів, показує ся кождому, хотїй би троха обізнаному з відносинами посольської палати, єдино можливим і розумним становищем в даній хвилі. Ціла ся афера доказала єще раз наглядно, що як в кождій борбі, так і в парламентарній, тактичні подробиці дадуть ся обняти і оцінити тільки на місци, а особливо в моментах критичних, коли рішаючі обставини пересувають ся і децизії можуть запастися кождої хвилі. Зрештою вже на підставі конституційної засади, послі, приймаючи мандат з рук виборців, не є обовязані приймати жадних приказів ані від них ані тим менше від якоїсь редакції, або політичних організацій. Тому то виступленє „Діла“ було крайне безтактним і викликало обуренє в краю.

Зміркувало відай оно само свою загонистість, сповнену чи то в приступі меґальоманії чи демаґогії і по статях, які ми вже обговорили, заперечуючих свої попередні твердження, замістило „Діло“ письмо з Відня звісного дописувателя „Н“, в яким на вступі ось що сказано, очевидно на адресу сеї часописи:

„Тепер хотів би я лиш на одно звернути увагу наших редакцій і наших людей, а іменно щоби були осторожнійші з уживанєм слів „зрадник, зрада“ і „хрунь, хрунівство“. Зрадником є той, хто робить на шкоду, на згубу народови своєму для своєї особистої користи та в інтересі ворога з повною свідомістю тої шкоди; де всіх сих критерий нема, там можна говорити прим. о нерозумі, о трусости і т. и., але не о зраді. Як буде ся занадто сипати словами „зрада, хрунівство“, то доведе ся лише до того, що ті слова стратять своє крайно серо-мне значінє, затре ся ріжниця межі ними а иншими хибними чи шкідливими ділами і намножить ся правдивих зрадників та хрунів...“

Що до обструкційної техніки то нема нічо лекшого як обчисленє! Легко обчислити одному патриотови, що колиб кождий Русин зложив одноразово по пятачкови, то миб побудували театр за один день; другий обчислив неменше легко, що колиб угнівські шевці зложились по стілько а стілько, то моглиб не то закупити, але у власній гарбарни виробити стілько шкір, що цілу Австрію обули би в „пасовані“ чоботи; др. Кос обчислив категорично, що парцеляцією змете до року збанкрутовану шляхту з лица землі — але якось і гроший на театр не маємо і угнівські шевці носять цілі свої „магазини“ на дручку на плечах по торгах і шляхта польска ще якось дине, мимо похоронної промови калуского посла... Легко було „Ділу“ обчислити, що вистанє чотиром послам говорити небелиці по 6 годин без перерви і за одну ніч на кільканайцять рук написати кількасот наглих внесень — щоби загальмувати парламентарну машину та ще при помочи посторонних обструкціоністів, — але як виглядає сповненє сего, читаємо дальше в згаданім письмі:

„Обструкціоністи не припускали так скорого поставленя сего внесеня, яким було внесене Гесмана, тим більше, що воно властиво незгідне з регуляміном, і дали ся тим заскочити та випередити. Вони прийшли з своїми наглими внесенями аж на другий день рано, коли вже було за пізно. Але вони якось не дуже обурювали ся порушенєм регуляміну, і взагалі показало ся, що до правдивої обструкції не було у них або охоти або єємілости. Обструкція обявила ся в тім, що зажадала дословного відчитуваня інтерпеляцій та що Всенімці при бесідах декотрих їм немилих послів робили галас та синали дуже простацкими призвищами. Та через те все доказали хіба того, що засіданє о півтора години протягнуло ся довше. А що найцікавійше: відчитувані інтерпеляції навіть не походили від обструкціоністів, хоть на приготовленє довгих інтерпеляцій і взагалі на приладженє обструкції було би більше як пять днів вільного часу. Те,

що діяло ся першого дня, повторило ся і в дальших днях; ба, потім вже й не жадано дословного відчитування інтерпеляцій, котрих впрочім і впливало далеко менше, та і крики Всенімців зменшили ся.

„Ідея загального голосованя так глибоко вже вкоренила ся в понятя з австрійських народів, що жадне людове сторонництво, мимо всіх недомагань і браків роформи, не відважить ся робити против неї серйозної опозиції. Бо не тільки численно змінить ся склад нової палати через нову виборчу ординацію, але і під зглядом якості. Спеціально ми Русини, хотий покривджені так під зглядом процентового числа послів, як особливо в наслідок спеціальних для Галичини поправок Стажинського, зискаємо на тім, що склад польських послів буде зовсім инший, прийдуть до парламенту представителі польського народу, вибрані з загальної урни, а зникнуть привілеовані заступники шляхти, які тепер мають рішаючу перевагу в польськїм колї і в цілій польській політиці. Що подібні згляди стали рішаючими і для послів з инших країв і для обструкції против виборчої реформи взагалі нема місця, нехай засвідчить само „Діло“, дальшим виїмком зі згаданої дописи:

„Тую ніби-обструкцію провадило кільканацять Чехів та поступових Словінців і 15 Всенімців, котрі однакож навіть не всі ходять на засіданя. До тогож Всенімці не хотїли злучити ся з Чехами та Словінцями до спільного діланя, тільки ділають окремо на свою руку. На обструкційні внесеня ледве удало ся добути конечних 20 підписів; але часть обструкціоністів, іменно чеські аграристи, котрі відразу були непевні, вже відступили від обструкції і голосували за наглим внесенєм Гесмана. Взагалі ціле поведене обструкціоністів показує, що вони не хотїли і не хотять робити правдивої обструкції; вони хотять лише, щоби здавало ся, що вони бороли ся як герої, але переможені були перевагою противників. Їх обструкція є часом докучлива, невідгідна, але не є небезпечна. Вона може навіть евентуально спинити трохи полагодженє реформи виборчої, але більшої шкоди не годна робити. Та й опозиція, не то обструкція, чим раз більше складає оружє: фєвдали вже заявили, що перепон не будуть робити“

3 державної ради.

По відчитаню внесенє та інтерпеляцій, на жаданє пос. Плянтана в дословнім змісті — відповів міністер внутрішних справ др. Бінерт в справі надужить віденської поліції в справі моральности. Міністер заявив, що провинивших ся урядників в справі „сальону Вільової“, потягнуто до дисциплінарної відвчальности, а на будуче правительство думає приступити до засадничої реформи поліційно-моральних приписів і уряджень з прибранєм до помочи філантропійних чинників.

Відтак приступлено до дальшої ди-

скусї над виборчою реформою. По промовах генеральних бесідників, наступили численні фактичні спростованя, а по кінцевім виводі справоздавця Лекера, ухвалила палата знатною більшостію перейти до подрїбної дискусїї над виборчою реформою. На сїм перервано наради, а по вибраню членів комісії нагани в справі Налів-Прохаска замкнено засїданє до нинї рано.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— Календар. В середу: руско-кат. Коєми і Дамяна; римокат. Серафима. — В четвер: руско-кат. Акилива, П. Г. в.м.; римокат. Леонольда.

— Духовні реколекції в Скалаті під проводом ВПреосв. Митрополита розпочнуть ся д. 26. с. м. вечером і будуть тревати до 29. с. м. Зголошеня до участі приймає до дня 22. с. м. скалатський уряд деканальний в Кривім, п. Скалат, за присланєм 5 К завдатку на перші потреби удержаня — Іларій Герасимович, скалацький декан.

— На будову руского театру у Львові зібрано в жовтні с. р. 1.646-29 К. Разом зібрано доси на ту ціль 187.757-12 К.

— Віче в справі виборчої реформи буде дня 15. с. м. в Краківці о 2. год.

— 3 Тисьмениці. І. заг. абори філії Руского Тов-а педагогічного будуть ту дня 19. с. м. о 2. год.

— П. Іван Григорович б. співак артист рускої, загребської, білгородської, львівської і варшавських сцен, зложив вчера перед державною комісією у Львові іспит для учительських семінарій і середних шкіл з теорії музики, співу і гри на скрипці з відзначаючим успіхом.

— Вістки з полудн. Америки. На руску друкарню в Курітибі зложено доси 729 мілів і 100 райсів (около 800 К). За комітет, що збирає ті жертви, підписаний п. Іван Коцюмбас з Курітиби, а складки оповіщує між анонсами Gaz. polsk. w Braz. — На чутку, що Маріявіти хочуть перенести ся з російської Польщі до Парани, почала Gaz. polsk. w Braz. писати ряд статей против тої секти. Паранські Поляки представляють дуже податний материал для всяких демагогів, а тим тяжше було би їм оперти ся перед хитрими маріявітськими духовниками.

— Боевий фонд нацапский! З провінції пишуть нам: В народ! Вибори надходять! Печеня готова тільки ще допечи, а ненавсних пайдократів загнати в кут, най відрічнуть по вічах, борбах, процесах і наберуть розуму. В народ, але не так як пайдократи, що з путями кишеньями ідуть між нарид та ще жадають від него жертв, а з повною калитною, як пристойть правдивим патриотам, що і з повозкою до него прийдуть і бочілочку „ачіщеною“ з собою привезуть. Пароль вийшов „на боевий фонд“! Заворушили ся громадки. Ось образок нової організації. Указ прийшов з „Лемберга“, зійшлась рада у „командера“ повітового, уложено плян. Ми є сьвідомі. Кождий з нас має придбати по двох, а ті знов по двох і так організація має обняти цілий повіт. Зійшлись адютанти в спідницях, панї совітницька, професорова, совітничанка, деканова і т. д. а адютанток старших і молодших набралось, як зпід землі виресли і нікому і на гадку не прийшло би, що се ревні патриотки, нераз жени народовців мужів повинять службу в твердїм таборі, а ревнж бо ревнж, що і позавидувати їм можна!

Ось розказ: Черга на наше місто і повіт, десятидневна робота на фонд боевий. Гроші зносити до „командера“ під льва, нагорода певна. Робота палить ся, адютантки не дармують і указ виповнений, організація

переведеиа, гроший мішок, а тепер в народ, бо вибори за плечима а алянс заключений. Кождий з організації має мати за одною хольвою „Галїчавїна“, за другою „Słowo polskie“, бо се подобає на наше „Русское Слово“.

Тїш ся Русе! Борба не переводить ся, ми не відродились в нічїм від наших батьків, крамола була, є і буде, батьки ходили в ярмі чомуж би і нам не ходити, а боевий фонд допоможе, що ярмо буде міцнійше і тревалїйше. Тїш ся народе! Нові спасителї твої ідуть між тебе, научать тебе, що ти не Українець, а правдивий „іскренний русский“, научать тебе, як плювати маєш на свої сьвятощі, як погорджувати маєш свою мову, научать тебе, що халли, пайдократи водили тебе до тюрми, а они заведуть тебе до правдивого батюшки, тільки послухай їх, піди за ними слїпо, а запеш могорич своєї нещасної долї і в похмілю не відчуєш своєї ганьби!

Гірко, але правдиво. Хвиля важка вимагалаб єднаня сил, а не роздвоюваня, не борби домашньої о місця депутатів, а спільної праці для добра нужденного народа, не інтриг і підпольної роботи. Ефіяльти не переводять ся на нашій землі, тож пора почислитись з ними, наколиб відважились на перебєденє своїх божевільних плянів. Що зробити з Ефіяльтками свого народу? Требаб основно розслїдити, звідки ся порода у нас бере ся і хто їх виховує? Можеб яка академія вислала експедицію антропологічну в ціли розведєня дослїдів над сею породою, а секція лікарська виплекала антисептичні мікроби, котрі можна би вже по школах вціплювати і хоронити від розширюваня ся сеї породе. Після нашої гадки придалаб ся і поміч делегатів ради краввої, аби по школах дївочих до сеї операції придбали сили учительські до науки рускої мови, бо вже тепер по многих містах дєвквкють дївчатка вертаючи домів з едукації 7, 8 і 9 клас „адін народ“ а Ї чїпають, де хочеш і з переду і з заду слів.

— Польські школи в Київщині. Польське товариство в Києві „Oświata“ дуже пильно і горячо взяло ся заводити в Києві, а потім і в Київщині, школи з викладовою мовою польською (лиш російської мови мають учити в тих школах по російськи). Для обговорєня сеї справи Товариство „Oświata“ урядило нарочне зібранє в київськїм польськїм клубі „Ogniwo“ і там член шкільної комісії, Лукашевич, подав до відома зборів, що він уже зробив відповідні кроки перед урядом і думає, що справа буде виграна; отже на тім самім зібраню шкільна комісія вкупі з правничою зложила від імени Товариства „представленє“ до директора початкових шкіл, щоби у Києві і в Київщині відкрито польські школи. Не дивно, що Поляки клопочуть ся за національну справу хотьби їдля невеличкого числа своїх одноплемінників; але дивно, що в краю, де в дуже великїм числї переважає людність українська — навіть і не завосить ся на те, щоби були школи українські (хоть вже є і відповідні шкільні підручники). Невже між нашими педагогами, та иншими діячами не знайде ся людей, щоби взяли ся за справу так горячо, як Поляки? — питає „Рідний Край“. Таке само право, як „Oświata“, входити з „представленнями“ мають і інші тсвариства.

— Страшна статистика. Газета „Страна“ оповістила, що за рік (з 17. живт. 1905 р. по 18. жовтня 1906 р.) заславо на Сибір 35.000 душ, а пет. тел. агенція каже, що „Страна“ подала не вірні відомости, що заславо до 20. жовтня у найдалшу місцевість Сибіру (близшу місцевість Сибіру і північні губернії агенція поминає) тільки — 2.015 душ. „Страна“ додає ще инші відомости: за рік вбито і ранено в Росії, з політичних причин, 16.992 осіб (тоді як за всю япаньську війну вбито 31.187 осіб). Як ще від сего числа відняти ранених, то вбитих було 7.331 осіб. Чиновників (починаючих від вайвисисих і кінчаючи урядниками і городовими) стратило жите і поранено, 3.611 осіб. Громадян поранено і

вбито 13.381 осіб. Найбільше кривавий місяць був жовтень минулого року, коли вбито і ранено через погроми 4.083 осіб. Земельних розрухів було — 1.620. Найбільше в російських губерніях. Потайних друкарень (типографій) і схованок заборонених книжок, газет, прокламацій заарештовано — 183. Схованок зброї арештовано 183 і знайдено десятки тисяч рушниць, револьверів, сотні пудів динаміту, мільони патронів і навіть кілька гармат. Осі числа складав др. Кавфман по офіційним і газетним відомостям. З інших газет додають, що за рік заслано на каторгу за політичні проступки 851 дуп. Покарано на смерть по суду і без суду (підчас втихомирювання повстання у Москві, Надбалтійським кравці і т. д.) — 1.513 осіб. Заборонено газет і журналів — 523. Віддано до суду редакторів газет і журналів — 607.

— **Телефон без дрота.** В останніх трьох літах доводилося кільканайціть разів нотувати імена винахідників бездротних телефонів. До плеяди тих винахідників прибуває ще один. Англійські часописи доносять, що шведський поручник Гунгман винайшов спосіб телефонів без дроту. Кілька проб, переведених в присутності анатомів, повелося зовсім добре. Гунгман розмовляв зі свого мешкання при помочі свого бездротного телефону з двома зеліничними поїздами в руху, з котрих один їхав зі швидкістю 74 кілометрів на годину.

— **Вплив світла на кров.** Як світло кінечне для рослин й для її росту, так необхідне воно і для звірячого організму. Рослини і звірята, яких усунуто із під впливу світла, нудяться! Проби доказали, що крілики, яких переховувалося довгий час в темній місці, гублять. Колиж порівняно їх кров з кров'ю нормальних кріликів показалося, що вони ріжні, що світло має вплив на краску і скількість крові. Проф. Фінзен і Ерум в Копенгазі прийшли до досліду, що при збільшувачійся висоті терену, як також при соншнім світлі, збільшаєся і інтензивність краски крові, а без соншнього світла наступає малокровність. Тому дуже корисні для малокровних купелі соншні, бо — як доказує Ерум — по чотирох годинах такої купелі збільшаєся скількість краски крові о 25 проц.

— **З зеліниць.** З днем 1. падолиста с. р. продовжуєся час важности білетів зіставлених а то для їзди від 600 до 3000 км. до 60 днів, для їзди від 3001 до 5000 км. до 90 днів, а для їзди понад 5000 км. до 120 днів.

— **Репертуар руского театру в Бучачі.** Саля «Сокола». Початок о 7½ вечером. Білети продає торговля п. Рогозинського.

В четвер 15. падолиста: на дохід «Шкільної помочи» «Зашорожець за Дунаєм», оперета в 3 діях Артемовського і «Весілля при ліхтарнях», оперетка в 1 дії Оффенбаха.

«Гандзя» піде на останнє представлення (18. с. м.) Опісля театр дасть в переїзді до Стрия лише 8 вистав в Станиславові.

— **Репертуар міського театру у Львові.** Ві второк: «Евген Онегін». В середу: «Так, або ні», комедія в 4 д. Фр. Бергарда і А. Годжерно.

Други Соколи і Сокилі! Памятайте, що львівський «Сокилі» збирає жертви на будову свого дому.

Телеграми

з дня 13. падолиста 1906.

Відень. Палата приступила нині до подрібної дискусії над 1 і 2 артикулом зак. про виб. реф. аж до § 6. включно, котрий установляє число мандатів в поодиноких краях. По промові референта говорили референти внесень меншости. Пос. Хоч мотивував свій внесок о внесенні палати вельмож, а пос. Стажінський о підвищенні числа мандатів з Галічини до 114.

Відень. Нині помер ту в 58. р. життя радник двора др. Маркил Фрідман, начальний редактор Fremdenblatt-y.

Відень. Краєвий маршалок Дол. Австрії Опат Шмольк подав ся до димісії, аби зробити місце кн. Альойзому Ліхтенштайнови.

Новий Йорк. Американські жиди зложили 1 мільон доларів на резервовий фонд, з якого будуть давати за помочи одновірцям, яких стрітять подібні нещастя як в Кишеневі, або як в Сан Франціско.

Богдан Лепкий.

З дослідів над Шевченковою „Наймичкою“.

(Дальше.)

Що княжна Варвара вважала Тараса чимсь ближшим собі, як бувають для нас звичайні знакоми, видно хочби з того, що повідомлює його про смерть свого батька не церемовійною оповісткою, а листом, в яким, як перед рідним виливає свій жал.

Виплаче пісню на память про чоловіка, що Ви так уміли любити і шанувати. Мого доброго тата нема вже між нами.

Не диво, що колись пізніше (1850. року на заслання) поет згадає княжну, її родичів і свій побут між ними і пічне писати листи до Варвари Репнін словами: «Усі дні перебування мого колись в Яготині, були і будуть низкою прекрасних споминів».

Не диво, що листи княжни Варвари переносити муть бідного поета «в казарми темрявої до рідної України» і що читаючи їх він буде серед горя раювати (25. лютого 1848).

Алеж бо й листи княжни Варвари могли справді діяти такі чуда; так багато в них глибокого чуття, щирого вислову, така гарна зовнішня форма.

«... я зрідалаб, колиб побачила Вас тепер і молилаб Бога дати моему языку красномовности, щоб утішити Вас, піднести дух Ваш вище Вашої долі гіркої. О! Колиб се від мене залежало! Алеж я бідоласна, безсила і що зможу я зробити для вас, мій добрий Тарасе Григоровичу!

Моляти ся, щоб Господь укрупив Вас, щоб вложив милосердя в серце тих, що навкруги Вас...»

Або лист до генерала Орлова.

«Коли завданням державного сановника і добродійного чоловіка єсть оберегати лад і вчинки многонадійні, так, чи не є Вашим завданням добродійности те, щоб стежити пильно, аби справедливості не повертала ся в жорстокість, а перемінялась милосердям. Перенята отаким переконанням я стаю перед Вами, Пане Графе! заступницею за безталанного Шевченка. Я добре знаю Шевченка: тим то й можна мені запевно свідчити, що хочби яка не була за ним вина, він — відданням його в салдати і засланням з рідного краю, стільки вже покарав ся і спокотував єї, що ледви чи є яка потреба до сієї кари додавати ще тонкої жорстокости, заборонюючи йому малювати...»¹⁾

(Дальше буде).

¹⁾ Кониський. Ор. cit. Том II. сторона 89.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові).

Приїхали дня 12. падолиста: Марія Кочерган з донькою з Яворова, о. Михайло Даврвич з Топорова, Роман Юрчянский з Мяннович, о. Никифор Лещишак з Якубової волі, о. Омелян Калинич з Головецька горішнього, Михайло Величковский з Станиславова, др. Ярослав Ловатинський з Гологір, Стефан Садовский з Радехова, о. Теодор Савула з Дмитрович.

! Кашель!

Хто на него не звертає бачности грішати проти власного тіла!

КАЙЗЕРА

Грудні-Кармельки

з 3-ма соснами.

Лікарсько випробовані і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми і закатареню устної ями.

5120 нот. дол. свідочств доказує, що они додержують, що прирікають.

Пачка 20 і 40 сотинів.

набувати можна у всіх антиках, дрогуериях і дїпших корінних торговлях. (2-31)

Вино! Вино!

Червоне або біле вино,

лагідне, приемне, здорове і природне

34 літрово бочівка franco до кожної стації з 1906. — злр. 10-90, з 1904 — 11-90 злр. Бочілочка 4¼ літрово на пробу нового вина 1-70 злр., старого 1-85 злр.

Столова муштарда французка

5-кльграмова коробка franco 4 злр. Postcolli 75 фляшечок по ¼ клгр. franco 6-78 злр.

Σ. Altnei, Versecz 4. Ungarn.

(4-10)

За певну і добру льокацію

поручаємо:

- 4½% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4% і 4½% листи Банку кравового
- 4% позичку краву
- 4% облігації провінційні і вслякї ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Контора виміни

ц. и. упр. гал. амц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. падолиста 1906.

Щоденно о 8. год. вечер представлення В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.

СОКІЛ

Мутку і паперці можна набувати в «Сокильським Базарі» у Львові і у всіх торговлях в краю.